

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor*, udg. af JØRGEN OLRIK , 1919-20, s. 320. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591132355152/facsimile.pdf> (tilgået 17. oktober 2021)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discursor

bog; Mogens Friis (d. 1675), senere greve til Frijsenborg, udgav bl. a. 1643 en latinsk lovtale over Sorø; Markus Gjøe (d. 1698) var statsminister, forstander på Herlufsholm m. m. og en højt anset mand, udgav bl. a. en latinsk tale om gode love; Stygge Høg (d. efter 1682) var landsdommer på Låland og udgav flere mindre latinske skrifter; Peder Lange (d. 1661) var landsdommer i Nørrejylland; Kristian Urne (d. 1669) udgav flere latinske taler; Henrik Rantzau (d. 1598), statholder i hertugdømmerne, var navnkundig som storstileet bogsamler, mæcen og forfatter bl. a. af astrologiske, historiske og geografiske skrifter; måske tænker Falster også på hans sønnesøn og navne, rigsråd, der 1669 udgav en dagbog fra en rejse i Orienten; Knud Sehested udgav 1657 latinske taler holdte på Sorø akademi; kansleren Kristen Thomsen Sehested (d. 1657) var mæcen, bogsamler og salmedigter; hans fader Thomas Sehested døde 1609; Ulrik Kristian Gyldenløve, Kristian 4.s søn med Vibeke Kruse, d. 1658, var i 1642 kun tolv år gammel.

l) Cap. 37. — Dialogen om talemte (de oratoribus) er et anonymt latinsk værk fra begyndelsen af 2. årh. e. Chr.

m) Navnkundig fransk hærfører (1653—1734), der navnlig udmærkede sig i den spanske arvefølgekrig. — Herhen hører sikkert en fodnote: Ann. 1726, der mangler sit henvisningstegn i teksten, men sikkert må henføres til ordene: nu for nylig.

n) De Tr. An. cap. 1. — Om Seneca se VII. discurs note b. Det her citerede skrift er dialogen: Om sjælens ro (de tranquillitate animi).

XXVI. DISCURS.

a) Om Lactantius se note f i II. discurs. — Han er Falsters yndling blandt kirkefædrene, sikkert på grund af sit polerede sprog og sin klassiske danneise.

b) I de latinske randgloser oplyses, at Falster sigter

til Urban Jensen Bloch, senere præst i Åt (V. Horne h. Ribe a.) 1725—34.

c) Den tyske klassiske filolog Cellarius (1638—1707) er særlig kendt som lexicograf; Falster havde 1717 udgivet et supplement til hans latinske lexikon.

d) Se om denne XVI. discurs note t.

e) Arianisme er som bekendt den alexandrinske presbyter Arios' (d. 336) lære om treenigheden, der bl. a. gik ud på at Christus var skabt af faderen og derfor ikke væsensfælles med ham; de orthodoxe stemplede dette som vranglære.

f) Theofilos af Antiocheia, kristen apologet, var bisp i Antiocheia fra 168 e. Chr. — Som citatet viser, er det kun i ugentlig forstand, T. taler om treenigheden, der jo først af kirkeforsamlingen i Nikaia (325) fastsloges som dogme.

g) Lib. II, c. 23., p. 149. — Citatet anføres på Græsk og oversattes på Latin. Den danske oversættelse er udført efter Falsters latinske, der dog ikke dækker originalen helt; i denne står: Treheden af Gud, hans ord og hans visdom.

h) Den navnkundige kirkefader (c. 340—420).

i) Herom må henvises til X. discurs, se navnlig note h. — I Falsters eget exemplar af bogen er i marginen tilskrevet: Lactantij Platonisæren, se Om Socratis Gud p. m. 4 . . . —

j) Der sigtes til Davids salmer 1,5—6; Derfor skulle de Ugudelige ikke bestaa i Dommen, ej heller Synden i de Retfærdiges Menighed; thi Herren kender de Retfærdiges Vej; men de Ugudeliges Vej skal forgaa.

k) Novatianere, tilhængere af Novatianus (c. 250), der hævdede en langt strengere kirketugt end de ledende kirkemænd; Valentinianere, tilhængere af Gnostikeren Valentinus i 2. årh., der i stort omfang indblandede græsk spekulation i kristendommen; Markioniter, tilhængere af Gnostikeren Markion i 2. årh., der bl. a. opfattede det gamle testaments Gud som et